

## FAQ Боснія

### 1. Приватні лікарні та лабораторії в Боснії та Герцеговині

**Сараєво:** Лікарня ASA є одним із найповніших приватних медичних закладів. Це приватна лікарня загального профілю з більш ніж 20 відділеннями, включаючи терапевтичне, кардіологічне, педіатричне, гінекологічне, хірургічне, радіологічне та лабораторне. Центр невідкладної допомоги працює цілодобово, а веб-сайт також доступний англійською мовою. ([Лікарня АСА](#))

[Лікарня АСА — офіційний вебсайт](#)

Для амбулаторних оглядів та лабораторних послуг також є поліклініка «Атріум». [185 Джемала Бієдиця](#) Лабораторний центр у Мехмеді Спаха.

**Баня-Лука:** Спеціальна лікарня доктора Костића надає приватні спеціалізовані та хірургічні медичні послуги. Місто Баня-Лука також вносить її до числа зареєстрованих приватних лікарень. ([Клініка Костића](#))

[Dr Kostić — офіційний сайт](#)

Для лабораторних аналізів практичним варіантом є AQUALAB, який, згідно з нашими даними, працює **Цілодобово, 365 днів на рік**. ([АКВАЛАБ](#))

[АКВАЛАБ — офіційний вебсайт](#)

**Мостар:** Поліклініка «Віталіс» надає широкий спектр спеціалізованих та діагностичних послуг; її статус закладу охорони здоров'я та деякі третинні послуги підтверджені офіційними реєстрами. ([Офіційний вісник](#)) Для лабораторних аналізів також є лабораторії The Lab Mostar та Vele-lab.

---

### 2. Бухгалтерські агентства та допомога у відкритті бізнесу

**Сараєво:** Компанія Markart d.o.o. особливо цікава для мешканців, оскільки чітко зазначає досвід роботи з міжнародними компаніями та комунікацію щодо **Боснійська, англійська та німецька** Надає послуги з бухгалтерського обліку, податкового консультування, нарахування заробітної плати та підтримки бізнесу. ([Маркарт д.о.о.](#))

[Маркарт — офіційний вебсайт](#)

Другий варіант – Capitalia d.o.o., [Змая від Босни 47а](#), яка надає послуги з бухгалтерського обліку, податкового консультування та підтримки у створенні бізнесу. ([Capitalia - Бухгалтерський облік для вашого бізнесу](#))

[Капіталія — офіційний вебсайт](#)

**Баня-Лука:**Серед перевірених місцевих варіантів – Profi Nova,[Проспект Святого Сави, 59](#), і DConsulting S.P.,[Перший ландшафтний корпус 13](#).

**Мостар:**Бухгалтерське агентство, Лачіна, надає бухгалтерські послуги та бізнес-консалтинг.[Рахунок агентства](#)) Ще один місцевий варіант – TIPS d.o.o. Мостар.

Важливо:**Бухгалтер не замінює юриста/нотаріуса під час створення компанії.**У ситуаціях з іноземними засновниками часто потрібна поєднання бухгалтера та юриста.

---

### 3. Нотаріус.

**Сараєво:**Міністерство юстиції кантону Кантон публікує офіційний список нотаріусів; останній знайдений список було оновлено.**10 помножити на 2026.**([mpu.ks.gov.ba](http://mpu.ks.gov.ba))

[Офіційний список нотаріусів — Кантон Сараєво](#)

Прикладом центрального розташування є нотаріус Ясмін Селімович,[Змая від Босни 47а](#).

**Баня-Лука:**скористатися каталогом**Нотаріальні палати Республіки Сербської**та оберіть нотаріуса відповідно до офіційного району та місцезнаходження.

**Мостар:**скористатися каталогом**Нотаріальні палати Федерації Боснії і Герцеговини**, в якому зареєстровані нотаріуси з ФБІГ; Палата підтверджує, що всі нотаріуси з ФБІГ та округу Брчко повинні бути зареєстровані в її довіднику. ([hrmis.adsfbih.gov.ba](http://hrmis.adsfbih.gov.ba))

---

### 4. Адвокати, що займаються питаннями проживання іноземців / імміграційними процедурами

Ми можемо бути набагато точнішими тут, оскільки є офіси, які**чітко вказати імміграційне право як сферу діяльності**.

**Сараєво:**Закон 387 безпосередньо стосується віз, тимчасового та постійного проживання, дозволів на роботу, реєстрації/зняття з реєстрації місця проживання та документів для іноземців.[legal387.com](http://legal387.com))

[Legal 387 — Імміграція](#)

Іншим варіантом є юридична фірма Marić & Co, яка має спеціальну імміграційну зону для дозволів на проживання, постійного проживання, дозволів на роботу та статусу члена сім'ї. ([МАРИЧ і Ко](#))

[Марич і Ко — Імміграція](#)

**Баня-Лука:**ІКМ Legal чітко визначає імміграційне законодавство та права іноземців, включаючи тимчасове проживання, дозволи на роботу та довгострокові візи.[НКМ Юридичні послуги](#))

[НКМ Лігал — офіційний вебсайт](#)

Також юридична фірма Saijć має спеціальний відділ **Імміграція та громадянство**, включаючи тимчасове/постійне проживання та представництво іноземців перед адміністративними органами. ([Адвокат Саїч](#))

[Саїч — Імміграція та громадянство](#)

**Мостар:** «Raguž Legal» пропонує іноземцям пряму підтримку в переїзді: тимчасове/постійне проживання, дозволи на роботу, реєстрація місця проживання, банківські рахунки та ведення бізнесу в Боснії та Герцеговині, з комунікацією щодо **Боснійська, англійська та німецька**. ([Raguž Юридична фірма](#))

[Raguž Legal — допомога з переїздом](#).

---

## 5. Агентства з оренди та купівлі нерухомості

**Сараєво:** Нерухомість Талко, [Петракіїна 24](#), і BAULAND - Нерухомість, [Недіма Філіпович 8](#), є одними з відповідних місцевих варіантів.

**Баня-Лука:** Нерухомість Джонікс, [Короля Петра I Караджорджевича 85](#), та агентство нерухомості Condo Banja Luka, [Веселина Маслесе 1](#).

**Мостар:** Arimes Nekretnine Mostar особливо цікава для мешканців, оскільки має окремий сервіс на своєму англomовному вебсайті. «**Іноземні громадяни**» та надає підтримку іноземним покупцям у процесі закупівлі та оформлення документації. ([Арімес](#))

[Arimes — Іноземні громадяни / Нерухомість](#)

Ще один перевірений варіант – GAMA Real Estate, яка має англійську версію сайту та стверджує, що працює вже понад 19 років. ([ГАМА Нерухомість](#))

[GAMA Real Estate — офіційний вебсайт](#)

**Агент з нерухомості ≠ незалежний юрисконсульт.**

Перед покупкою слід окремо перевірити право власності, обтяження, взаємність та договір. Ми вже розглядаємо це в G07.

---

## 6. Аптеки за містами

**Сараєво:** Заклади охорони здоров'я Сараєво мають **47 бізнес-одиниць**, а декілька закладів працюють цілодобово та без вихідних, зокрема Маріїн Двор, Башчаршія, Отока та Хітна аптека. ([apoteke-sarajevo.ba](#))

[JU Apoteke Сараєво — адреси та чергові аптеки](#)

**Баня-Лука:** Місто Баня-Лука заявляє, що в міській місцевості працює велика кількість аптек, і заявляє, що вони чергують. **1. май.** ([Місто Баня-Лука](#)) Серед інших місцевих варіантів є аптека Medico-S Pharmacentrum.

**Мостар:** Хорватський національний інститут медичного страхування публікує дуже корисний офіційний список аптек, з якими укладено контракти, з адресами, номерами телефонів та годинами роботи. [Інститут медичного страхування HNŽ/K](#)

[Офіційний список аптек — Мостар/HNK](#)

---

## 7. Агентства з переїзду та прибирання будинків та квартир

**Сараєво:** Компанія A&M d.o.o. доступна для прибирання, [Променад Вілсона 10](#) Для глибокого очищення також існує Deep Cleaning - Zuka.

**Баня-Лука:** Щодо послуг переїзду, доступні транспортні послуги Selidbe Banja Luka. [Равногорська 3](#), а також транспортні, переїзні, транспортні послуги. Futuris & SB Баня-Лука.

**Мостар:** Серед спеціалізованих варіантів є ATLAS Transportation of goods and buses, [Князь Вішеслава, 19](#)«.

---

## 8. Автосервіс, реєстрація транспортних засобів та автозапчастини

Тут потрібно розрізнити **технічний огляд/реєстрація, обслуговування автомобілів** та **продаж запчастин**.

**Сараєво:** Є Автоцентр для проведення технічного огляду та реєстрації. [ВН Сараєво, Топал Осман-паша](#) бб. Для адміністративної підтримки щодо реєстрації також існує служба реєстрації транспортних засобів Сараєво - FA Auto, Мальта 11.

**Баня-Лука:** Технічний огляд і реєстрація транспортних засобів AC GRANOLIĆ, Prote Dušana Subotića 5, і технічний огляд газу Brčko Banja Luka.

**Мостар:** Атестаційний центр д.о.о.

---

## 9. «Домашній майстер на всі руки» / майстер на всі руки

Електрикам, сантехнікам, технікам з опалення/кондиціонування повітря та загальним майстрам слід користуватися перевіреними місцевими сервісними платформами або рекомендаціями громади. Завжди уточнюйте обсяг робіт та ціну перед початком робіт.

---

## 10. Ігрові кімнати, розваги та дитячі садки

**Сараєво:** Для дитячої ігрової кімнати є кафе та ігрова кімната SPACELAND у Сараєво, Дейзіна Бікіча. Інший варіант - The Dream Playground, [Курт Шорк 7](#).

**Баня-Лука:** Дитяча квест-кімната Баня-Лука - вечірка на день народження та ігрова кімната, [Петра Мечаве 2е](#).

**Мостар:** Дитяча квест-кімната Мостар - ВЕЧІРКА З НАГОДИ ДНЯ НАРОДЖЕННЯ та ІГРОВА КІМНАТА для дітей, [Король Томіслав 11е](#), i Simba Playroom, Kneza Višeslava.

## 11. До ресторану

### Сараєво:

Двері — традиційна/балканська кухня, [Проте Баковича, 12](#).

Клора — розширюється меню та пропонуються вегетаріанські страви; Visit BiH вважає страву придатною для вегетаріанців та веганів. [Відвідайте Боснію та Герцеговину](#))

Бранч Са — зручний варіант сніданку/бранчу в центрі міста.

### Баня-Лука:

Казамат — відомий варіант місцевої/традиційної кухні.

Стара Ада — ресторан у затишній атмосфері вздовж річки Врбас.

Мала Станиця — центральне розташування та ширше меню ресторану. Туристична організація Баня-Луки особливо наголошує на сильній місцевій гастрономічній пропозиції та традиційних стравах як важливій частині ідентичності міста. ([Офіційний представник з питань туризму Баня-Луки](#))

### Мостар:

Для традиційної кухні **Фонтан**, а також для більш сучасного/змішаного меню **Фуд Хаус**; Visit BiH також перераховує обидва варіанти в контексті вегетаріанських страв. ([Відвідайте Боснію та Герцеговину](#))

---

## 12. Весільні та святкові зали

### Сараєво:

Весільний салон Sarix I NS Сараєво — спеціалізований простір для весіль та святкувань.

Готель Malak Regency — варіант готелю/заходу в Іліджі для проведення більших заходів.

### Баня-Лука:

Hill Residence - Celebration Salon — місце для проведення весіль та заходів на природі; на вебсайті вказано місткість до 150 осіб та додаткові послуги для проведення

заходів.[Резиденція Хілл](#))

Весільний салон Fil-Mar (Фільмар) — спеціалізований весільний салон.

Як додаткова опція, також є весільний салон «Олімп» з рестораном, двома сценами та дитячою ігровою кімнатою.[svadbanisalonolimp.com](#))

#### **Мостар:**

**Готель «Мепас»** Він має зали для весіль та інших заходів місткістю до 700 місць.[ГОТЕЛЬ МЕПАС](#))

**Готель Буна** пропонує приміщення для проведення весіль/заходів у приміщенні та на відкритому повітрі приблизно для 250 гостей і більше.[hotelbuna.com](#))

Для менших/більш розкішних заходів варіант такий **Готель «Емпорія»**, яке також явно представлено як місце проведення весілля/заходу. ([emporia.ba](#))

---

### **13. Мегамаркети та магазини здорового харчування**

Для щоденних покупок найпрактичнішими є великі мережі, які існують у кількох містах.

**Сараєво / Баня-Лука / Мостар: Меркатор/Конзум** мають великі торгові центри в усіх трьох містах. Mercator, серед іншого, має магазини в Сараєво, Баня-Луці та Мостарі. ([mercator.ba](#))

Залежно від міста, також актуальними є наступні пункти: **Bingo, Tropic, Moj Market та інші місцеві мережі.**

Для спеціалізованих здорових/органічних продуктів харчування:

**Сараєво:** BIOfan у центрі Сараєво пропонує понад 1000 органічних, веганських, безглютенових та інших продуктів здорового харчування.[scc.ba](#))

**Баня-Лука:** Серед перевірених спеціалізованих варіантів є BioShop Minela та магазин здорового харчування Priroda.[Природа як дар - Боснія](#))

**Мостар:** Центр трав Herbalno має кілька магазинів у Мостарі; Visit BiH також вказує Biotime як місцевий магазин органічних продуктів.[Природа як дар - Боснія](#))

---

### **14. Домашні тварини: ветеринари**

#### **Сараєво:**

Saraj Vet — ветеринарна клініка в Grbavica.

Vetlife — ветеринарна клініка з подовженим графіком роботи.

Ветеринарна станція Кетті Сараєво — ще один перевірений варіант.

**Баня-Лука:**

Ветеринарний центр — огляди, вакцинація/чіпування, хірургічне втручання, діагностика, лабораторні дослідження та видача проїзних документів для домашніх тварин. [Ветеринарна станція Vet Center](#))

BL VET — ще один добре оцінений місцевий варіант.

MIM COOP – ще одна ветеринарна клініка з давньою історією; за її словами, вона працює з 1997 року та надає послуги з профілактичних оглядів, вакцинації, лабораторних досліджень, хірургічних втручань та чіпування. [MIM COOP Ветеринари Баня-Лука](#))

---

**15. Готелі для собак, котів та інших домашніх тварин****Сараєво:**

Готель для собак та котів Сараєво — пансіонат для домашніх тварин, працює цілодобово згідно з актуальними бізнес-даними.

DA Pet Care doo — перебування/догляд за домашніми тваринами.

Pet Home — готель для собак і котів — ще один перевірений місцевий варіант.

**Баня-Лука:**

Пансіонат та центр денного догляду за собаками «Петлі»

Пансіонат та центр денного догляду за собаками «Петлі» Адреса: [Nedeljka Cabrinovica 6, Баня-Лука 78000, Боснія & Герцеговина](#)

Пансіон для собак Пуналауа

Пансіон для собак Пуналауа [Веб](#) Адреса: Debeljaci bb, Banja Luka 78000, Боснія і Герцеговина  
Телефон: [+38766928634](#)

Гостьовий будинок кота Гарфілда

Адреса пансіонату «Кіт Гарфілд»: [Frana Supila 37, Баня-Лука 78000, Боснія & Герцеговина](#)

**Мостар:** У нас поки що немає достатньо сильного перевіреного сигналу для готелю для домашніх тварин, який ми б наразі рекомендували без додаткової перевірки.

---

**16. Доставка – кур'єрські служби**

Для їжі та місцевої доставки, **Глово** працює в кількох містах БіГ, включаючи Сараєво, Баня-Луку та Мостар. ([Glovoapp](#))

Наступні пункти стосуються посилок та документів у Боснії та Герцеговині:

- Поштове відділення БХ
- Поштове відділення Сербської
- Мостар

- DHL
- ЄвроЕкспрес
- Х Експрес
- Експрес-доставка A2B
- Експрес Один

У регуляторних/парламентських даних щодо ринку поштових послуг перелічено вищезгаданих державних операторів та кілька приватних кур'єрських компаній.[Парламент](#))

---

#### **17. Полювання та риболовля – магазини для мисливців та рибалок.**

**Перед публікацією все ще потрібне дослідження каталогу.**

---

#### **18. Чи можу я подорожувати до сусідніх країн з карткою резидента Боснії і Герцеговини без паспорта?**

**Не слід вважати, що посвідка на проживання в Боснії та Герцеговині замінює паспорт.**

Тимчасовий або постійний дозвіл на проживання в Боснії та Герцеговині є підтвердженням вашого легального статусу в Боснії та Герцеговині, але не є загальним міжнародним проїзним документом. Для перетину кордону вам, як правило, потрібен дійсний проїзний документ — найчастіше паспорт.

Чи дозволяє дозвіл на проживання в Боснії та Герцеговині в'їзд до певної сусідньої країни?  
**без додаткової візи** залежить від:

- ваше громадянство;
- країна, до якої ви подорожуєте;
- види проживання в Боснії та Герцеговині;
- та правила цієї країни.

Отже, практичне правило таке:

**Під час подорожей за кордон візьміть із собою паспорт та посвідку на проживання в Боснії та Герцеговині..**

---

#### **19. Який максимальний термін я можу перебувати за межами Боснії та Герцеговини, якщо я є резидентом?**

Відповідь залежить від того, чи маєте ви **тимчасовий** або **постійне місце проживання**, і чи плануєте ви постійне проживання.

Для **тимчасового перебування** не слід починати з правила «30 днів» або «90 днів на рік» з чорногорського документа — це не правило Боснії та Герцеговини.

Якщо ваша мета пізніше **постійне місце проживання**, стандартне правило безперервності є особливо важливим: протягом п'ятирічного кваліфікаційного періоду багаторазова відсутність не може перевищувати загальної кількості **10 місяців** або одна окрема відсутність **6 місяців**, зі спеціальними правилами для Блакитної карти та деякими винятками.

Якщо у вас вже є **постійне місце проживання**, його можна скасувати, якщо буде встановлено, що ви **не проживали в Боснії та Герцеговині більше одного року**, або навіть у разі коротшої відсутності, якщо обставини чітко свідчать про те, що ви не маєте наміру повертатися та постійно проживати в Боснії та Герцеговині. Для колишнього власника Блакитної карти доречним є довший період у два роки. ([ВИМК.](#))

**Тимчасовий резидент: перевірте правила для вашого конкретного статусу та зверніть особливу увагу на обмеження безперервності постійного проживання. Постійний резидент: відсутність більше одного року може поставити під загрозу ваш статус.**

І ще одна важлива річ:

**Імміграційне місце проживання та податкове місце проживання – це не одне й те саме.**

Не використовуйте автоматично «183 дні» як відповідь на питання, як довго ви можете перебувати за межами Боснії і Герцеговини — це, перш за все, податкове питання, а не імміграційне.

---

## **20. Як мені відкрити компанію в Боснії та Герцеговині іноземцю та які документи мені потрібні?**

Іноземний громадянин може бути засновником та власником компанії в Боснії та Герцеговині. FIPA підтверджує, що іноземні інвестори мають **національний режим**, тобто з точки зору інвестицій, вони загалом мають ті ж права та обов'язки, що й вітчизняні інвестори, за винятком законодавчих та галузевих норм. ([ВИМК.](#))

Процедура залежить від того, чи створюєте ви компанію в **ФБіХ, Республіка Сербська або округ Брчко**.

Для **ФБіГ**, FIPA вказує основну послідовність:

1. установчий акт / установча угода;
2. оплата статутного капіталу;
3. реєстрація в компетентному суді;
4. бізнес-рахунок;

5. податкова реєстрація компанії та працівників. ([ВИМК.](#))

Для **Республіка Сербська**, процес реєстрації проходить **APIF-а**, що пов'язує реєстрацію та присвоєння податкового/статистичного номера, а потім рахунок-фактуру та інші зобов'язання. ([ВИМК.](#))

Документація залежить від організаційно-правової форми та від того, чи є засновник фізичною чи юридичною особою, але іноземний засновник повинен очікувати:

- дійсний паспорт / документ, що посвідчує особу;
- установчий акт;
- інформація про власника та директора;
- підтвердження капіталу, де це потрібно;
- адреса штаб-квартири;
- можливо апостиль/легалізовані та перекладені іноземні документи;
- реєстрація та податкові декларації.

Важливо:

**Відкриття компанії не надає автоматично права на проживання чи право на роботу.**

Якщо іноземний засновник хоче **проживати та працювати в Боснії та Герцеговині через компанію**, тоді включаються додаткові імміграційні/робочі умови, які ми детально розглядаємо в G09.

FIRA також веде поточний огляд відповідних законів для ФБіГ та РС, включаючи Закон про компанії ФБіГ 81/15 та 75/21 та закон РС зі змінами, внесеними до 2025 року. ([ВИМК.](#))

**21. Яких юристів я можу найняти для представлення моїх інтересів, і хто розмовляє англійською/російською/китайською/турецькою мовами?**

Для **Англійська мова** є кілька офісів, які працюють з міжнародними клієнтами та іноземцями.

**Сараєво:** «Legal 387» та «Marić & Co» мають імміграційну/іноземну практику та працюють англійською мовою.

**Баня-Лука:** NKM Legal та Sajić мають імміграційну/громадянську практику та міжнародних клієнтів.

**Мостар:** Юридична фірма «Raguž Legal» пропонує підтримку іноземців у переїзді та працює виключно англійською та німецькою мовами.

Для **Російська, китайська та турецька** я б не стверджував, що в певному офісі є штатний юрист для цієї мови, без прямої перевірки. Безпечніша модель така:

**імміграційний адвокат + сертифікований судовий перекладач для потрібної мови.**

---

## **22. Бюро перекладів / судові перекладачі**

Для офіційних процедур найважливіше використовувати **постійний судовий перекладач**, а не просто комерційне бюро перекладів.

Існують офіційні списки постійних судових перекладачів за мовами для території Федерації Боснії і Герцеговини. Поточний список за 2025 рік включає, серед іншого:

- Англійська;
- Російська;
- Турецька;
- Українець;
- Німецька;
- Французька та інші мови. ([Муніципальний суд у Мостарі](#))

Старіші офіційні списки включають **китайська**. ([Прокуратура кантону Сараєво](#))

**Сараєво / ФБІ:** скористайтеся офіційною адресною книгою Федерального міністерства юстиції / [pravosudje.ba](http://pravosudje.ba).

**Мостар / Хорватський національний театр:** Суди також посилаються на офіційні списки постійних судових перекладачів Хорватської національної ради. ([Прокуратура кантону Сараєво](#))

**Республіка Сербська:** скористайтеся відповідним офіційним списком судових перекладачів для РС.

---

## **23. Професор / школа для вивчення боснійської/хорватської/сербської мови**

**Сараєво:** Асоціація лінгвістів організовує курси боснійської/хорватської/сербської мови як іноземної, як онлайн, так і очно. Поточна програма триває 12 тижнів і складається з 48 уроків, у групах до восьми учасників. ([Лінгвісти](#))

Ще один дуже актуальний варіант – **Боснійський2GO**, спеціалізована школа боснійської мови для іноземців, з рівнями A1–C2 та онлайн/очно-оглядовим форматом. ([Боснійський2Go](#))

**Сараєво / Мостар / онлайн:** [MyButterfly.me](http://MyButterfly.me) – Онлайн-мовні послуги для всіх мов, якими розмовляють на Балканах.

Французький інститут Боснії та Герцеговини (ІФБ) також пропонує курси з Боснії та

Герцеговини для іноземців, включаючи заняття в прямому ефірі в Сараєво та Мостарі, а також онлайн-варіант. [Французький інститут Боснії та Герцеговини](#))

---

## **24. Які документи мені потрібно привезти з моєї країни, щоб подати заяву на отримання посвідки на проживання в Боснії та Герцеговині?**

Немає єдиного універсального списку для кожної підстави проживання, але для першого тимчасового проживання зазвичай слід розраховувати на такі документи, як:

- дійсний паспорт;
- довідка з вашої країни походження про те, що проти вас не ведеться кримінальне провадження, та/або довідка про відсутність судимості, не старша за шість місяців;
- цивільні документи, такі як свідоцтва про народження або шлюб, якщо вони стосуються ваших підстав;
- дипломи/сертифікати або ділові документи, якщо вони стосуються роботи, навчання чи компанії;
- підтвердження проживання;
- підтвердження наявності засобів до існування;
- медичне страхування;
- медична довідка, де це необхідно. ([Варшава](#))

Іноземні документи повинні бути подані в оригіналі або засвідченій копії, а документи іноземною мовою повинні мати засвідчений судом переклад на одну з офіційних мов Боснії і Герцеговини. [SPS.GOV.BA](#))

Апостиль/легалізація залежить від країни та документа; не слід вважати, що апостиль завжди потрібен.

---

## **25. Як мені перереєструватися, якщо я змінив адресу проживання?**

Якщо у вас є **тимчасове перебування**, ви повинні повідомити про зміну адреси протягом **48 годин** до відповідного відділу Служби у справах іноземців або поліції. ([ВИМК.](#))

Якщо у вас є **постійне місце проживання**, про зміну адреси необхідно повідомити протягом **вісім днів**. ([ВИМК.](#))

Необхідна документація залежить від місця проживання та відповідного офісу, тому перед від'їздом слід перевірити, що вимагає конкретний польовий офіс SPS.

---

## 26. Як купити автомобіль/мотоцикл у Боснії та Герцеговині та зареєструвати його на своє ім'я?

Іноземець може придбати транспортний засіб, але реєстрація залежить від його статусу проживання та юрисдикції.

Основні кроки:

- підтвердження права власності;
- технічний огляд;
- страхування;
- сплачені встановлені зобов'язання;
- реєстрація в уповноваженому органі внутрішніх справ.

Закон також передбачає **тимчасова реєстрація** для певних транспортних засобів та іноземних власників; тимчасова реєстрація може бути дійсною до одного року з можливістю продовження у встановлених випадках. ([ІДДЕА](#))

Якщо іноземець змінює свою адресу або місце проживання, про цю зміну також необхідно повідомити у свідоцтві про реєстрацію транспортного засобу. ([ІДДЕА](#))

---

## 27. Чи можу я керувати транспортним засобом у Боснії та Герцеговині з моїм іноземним водійським посвідченням, чи мені потрібно його обміняти?

Так, дійсне іноземне водійське посвідчення може використовуватися в Боснії і Герцеговині за законних умов.

Для людини **постійне місце проживання** є важливий термін: іноземне водійське посвідчення можна використовувати найдовше **шість місяців** після в'їзду до Боснії та Герцеговини або після отримання постійного місця проживання, залежно від конкретного правового норми, після чого потрібна заміна дозволу на отримання дозволу Боснії та Герцеговини.

Для тимчасового проживання правило залежить від статусу та визнаного дозволу на проживання іноземної особи, тому я б не застосовував "6 місяців" до кожного тимчасового резидента універсально.

Компетентним органом для заміни є кантональне Міністерство внутрішніх справ у ФБІГ, Міністерство внутрішніх справ РС або компетентний орган округу Брчко.

---

## 28. Чи можу я купити човен на своє ім'я та використовувати його для особистих цілей?

Так, купити та зареєструвати човен/судно можливо, але процедура не є повністю однаковою для всієї Боснії та Герцеговини та залежить від компетентного капітанства та юрисдикції.

Зазвичай реєстрація вимагає:

- підтвердження права власності;
- технічна/справна придатність судна;
- встановлена документація щодо судна;
- страхування, де це застосовується;
- встановлені збори.

Може знадобитися правильне керування моторним човном. **посвідчення/сертифікат капітана човна**, залежно від типу судна та правил.

---

## 29. Які стежки та гори ви рекомендуєте для піших прогулянок у Боснії та Герцеговині?

### Сараєво:

Требевич — найпрактичніший для міських піших прогулянок та коротких турів.

Скакавац/Озрен — чудово підходить для легких та середньої складності турів, а також є водоспад.

Б'єлашниця — великий вибір маршрутів від легких до складніших.

### Баня-Лука:

Крупа на Врбасу — стежки вздовж джерел, водоспадів та монастиря; Туристична організація Баня-Луки вносить її до числа ключових сільських пам'яток. [Офіційний представник з питань туризму Баня-Луки](#))

Каньйон Тієсно — приваблива зона для активного відпочинку.

Маняча — ширша місцевість, що підходить для екскурсій, піших прогулянок та сільського туризму.[Офіційний представник з питань туризму Баня-Луки](#))

#### **Мостар / Герцеговина:**

Фортеця над Мостаром — легкодоступна та чудова для панорамних прогулянок.

Прень — одна з найвражаючих, але водночас вимогливих гір Боснії та Герцеговини.

Čvrsnica / Hajdučka vrata — ефектна, але вимагає більш серйозної підготовки.

---

### **30. Які пляжі / озера / місця для пікніків ви рекомендуєте?**

За містами:

#### **Сараєво та околиці:**

Врело Босне — сімейна прогулянка та екскурсія.

Озеро Борачко — популярне місце для купання та поїздок на вихідні, хоча воно розташоване далі від Сараєво.

Озеро Ябланиця — чудове місце для літніх розваг та вихідних.

#### **Баня-Лука та околиці:**

Крупа на Врбасу — дуже вдале поєднання води, природи та ресторанів/місць для пікніків.

Врбас та район каньйону Тієсно — рафтинг, купання в місцевих місцях та активний відпочинок на свіжому повітрі.

Балкана біля Мрконић-Граду — популярне місце для пікніка та озеро для літніх днів.

#### **Мостар / Герцеговина:**

Благай та Буна — одні з найвідоміших місць для пікніка.

Буна/Буніца — місцеві місця для літнього відпочинку біля води.

Ябланицьке озеро — легко дістатися з Коніц/Ябланиці.

Неум — єдине морське узбережжя в Боснії та Герцеговині.

### **31. Які спортзали ви рекомендуєте?**

#### **Сараєво:**

**Fit4Life Сараєво** — сучасний спортзал в Іліджі, відкритий з 06:00 до 23:00 у будні та має дуже хороші оцінки користувачів на FitPass.[fitpass.ba](https://fitpass.ba))

**Програма**— великий спортзал на стадіоні «Кошево», площею понад 1000 м<sup>2</sup>, тривалий графік роботи до півночі та широкий вибір фітнес/кардіотренажерів. ([fitpass.ba](http://fitpass.ba))

**ВСЕ У ФІТНЕСІ**— особливо цікаво, якщо ви хочете чогось більшого, ніж класичний спортзал, оскільки, окрім фітнесу, тут є групові тренування, спортивне скелелазіння та заняття бойовими мистецтвами. ([fitpass.ba](http://fitpass.ba))

#### **Баня-Лука:**

**4Life Борік**— близько 1200 м<sup>2</sup> площі, понад 70 фітнес-залів, групові тренування, сауна та додаткові зручності. ([fitpass.ba](http://fitpass.ba))

**Чайник 4Life**— новіший центр площею близько 950 м<sup>2</sup> із сучасним обладнанням та тривалим робочим часом. ([fitpass.ba](http://fitpass.ba))

**Фітнес та велнес «Блакитна лінія»**— гарний варіант, якщо ви хочете скористатися сауною/спа-процедурами разом із тренуванням. ([fitpass.ba](http://fitpass.ba))

#### **Мостар:**

**Ідеальна посадка**— великий фітнес- та велнес-центр в Опіне з тренажерним залом, пілатесом, йогою, функціональним тренінгом, кікбоксингом та велнес-зоною/зоною сауни. ([Ідеальна посадка](http://fitpass.ba))

**ВАШ СПОРТЗАЛ**— класичний фітнес-центр на Рондо з тренажерним залом та груповими програмами. ([fitpass.ba](http://fitpass.ba))

Для бюджетного варіанту також є **Тренажерний зал SCM**, який відкритий для громадян, а не лише для студентів. ([Студентський центр Мостар](http://fitpass.ba))

---

## **32. Яких мобільних операторів ви рекомендуєте, і чи можу я бути користувачем післяплати як резидент?**

Три основні оператори мобільного зв'язку в Боснії та Герцеговині:

- **BH Telecom**
- **m:tel**
- **HT Еронет**

Усі три мають передплачені/постплачені пакети. BH Telecom наразі пропонує передплачені пакети Extra фізичним та юридичним особам, тоді як m:tel з травня 2026 року представив нове покоління передплачених пакетів, таких як Lite, Go, Pro, Mega та Prime. ([BH Telecom d.d. Сараєво](http://fitpass.ba))

Найбезпечніше взяти з собою:

- паспорт;
- дійсний документ про проживання в Боснії та Герцеговині;
- адреса/контактні дані;
- будь-які додаткові документи, що запитуються оператором.

Оператор може застосувати власну комерційну/кредитну оцінку або запросити додаткове забезпечення.

Для тих, хто щойно прибув до Боснії та Герцеговини, **передплачений платіж – це найпростіше початкове рішення**, а після того, як він заселиться, він може перевірити пропозицію післяплати.

---

### 33. Де купити ноутбук/комп'ютер, а куди віднести старий на ремонт?

**Сараєво:**

**Дженелек** має магазини на Ложонській та Добриній вулицях, де продає ноутбуки, комп'ютери, комплектуючі та периферійні пристрої. Також має власний сервісний центр для діагностики та ремонту. [Дженелек](#)

**Імтеке** особливо гарним варіантом для обслуговування: для діагностики та ремонту ноутбуків і настільних комп'ютерів на гарантії та після неї, встановлення систем, оновлення та відновлення даних. Авторизовані сервісні центри включають Сараєво. ([Інтернет-магазин Imtec](#))

**Баня-Лука:**

**Дженелек** має філію в Меркаторі, [Бульвар Сербської армії, 8.](#) ([Дженелек](#))

**Дидакт** продає ноутбуки, комп'ютери та комплектуючі, а також має власний сервіс, який виконує діагностику, встановлення ОС, відновлення даних, оновлення та очищення комп'ютерів. [Didakta | Першокласне ігрове обладнання та багато іншого!](#)

**Мостар:**

**Дженелек** має два відділення — «Меркатор» та «Віла Неретва» — а також централізовану систему обслуговування компанії. [Дженелек](#)

Також існує ширший вибір місцевих ІТ-магазинів для покупок; перш ніж додавати додаткові сервіси Мостара до остаточного каталогу, я б перевінив, які з них насправді активні, а які ремонтують пристрої, придбані в інших продавців.

---

### 34. Яке агентство ви рекомендуєте для бухгалтерського обліку моєї компанії?

**Сараєво:**

**Маркарт д.о.о.** — особливо актуально для іноземних засновників, оскільки воно посиляється на досвід роботи з міжнародними компаніями та комунікацію боснійською, англійською та німецькою мовами. Надає бухгалтерські, заробітні плати, податкові та бізнес-консультації.

**Капітал д.о.о.** — бухгалтерський облік, податкове консультування та підтримка бізнесу/стартапів.

**Баня-Лука:**

Для локального довідника у нас є такі варіанти для початку, як Profi Nova та DConsulting, але перш ніж ми позначимо когось як «рекомендованого для іноземців», я б спеціально перевіряв, чи працює він англійською мовою та чи має досвід роботи з іноземними компаніями.

**Мостар:**

**Обліковий запис** надає бухгалтерські послуги та бізнес-консалтинг; місцевою альтернативою є TIPS d.o.o.

Для іноземного засновника найважливіше — це не лише ціна. Перш ніж починати співпрацю, запитайте себе:

Чи керуєте ви компаніями з іноземною власністю?

Ви працюєте англійською мовою?

Ви покриваєте заробітну плату?

ПДВ/ПДВ?

Транскордонні рахунки-фактури?

Податок, що утримується?

Річна фінансова звітність?

Чи можете ви узгодити з адвокатом питання імміграції/компанії?

---

**35. Яке страхування ви рекомендуєте для мешканців?**

Медичне страхування для заявки на проживання;

- добровільна приватна медична допомога;
- страхування автомобіля;
- страхування квартири/будинку;
- туристична страховка;
- страхування життя.

Серед більших компаній із широким портфоліо в Боснії та Герцеговині: **UNIQA, Triglav та GRAWE**, а також інші значні вітчизняні та міжнародні страховики.

**Сараєво / ФБІ:**

**Страхування Triglav** офіційно затвердила умови добровільного медичного страхування, яке покриває договірні витрати на охорону здоров'я та супутні послуги. ([triglav.ba](http://triglav.ba))

**УНІКА** також пропонує добровільне медичне страхування, окрім інших видів, таких як страхування транспортних засобів, майна, від нещасних випадків та допомоги. ([unika.ba](http://unika.ba))

**Баня-Лука / РС:**

UNIQA також працює через філію в Баня-Луці та має у своєму зареєстрованому портфелі медичне, добровільне медичне, автострахування, страхування майна та інші види страхування. ([uniqua.ba](http://uniqua.ba))

**Мостар:**

ТИмає філію в Мостарі та портфель, що включає страхування життя, від нещасних випадків, майна, автотранспорту та медичне страхування подорожей. ([GRAWE Сараєво](#))

Для мешканця, який купує поліс, це, перш за все, для **тимчасове проживання**, найважливіше питання не «яка компанія найкраща», а:

**Чи відповідає ця конкретна політика вимогам SPS для мого місця проживання?**

Це слід підтвердити перед покупкою, оскільки якісне приватне медичне страхування та документ, який приймає SPS для певної імміграційної процедури, не обов'язково є одним і тим самим питанням.